

OTEVŘENÍ ÚSEKU VÁŽNÉ HUDBY HUDEBNÍHO ODDĚLENÍ KNIHOVNY JIŘÍHO MAHENA V KLEINOVĚ PALÁCI V BRNĚ

Miroslava Horejsková
Knihovna Jiřího Mahena v Brně

Hudební knihovna Knihovny Jiřího Mahena v Brně se od roku 1995, kdy se stala samostatným oddělením, ve všech parametrech neustále rozvíjí. Její veřejná funkce a náplň - sloužit co nejpestřejší skladbě obyvatelstva - se projevují ve snaze vybudovat knihovnické zázemí s kvalitním fondem a komplexními službami. V současnosti fond tvoří 3200 knihovnických jednotek hudebněteoretické literatury, 6900 hudebnin, 6700 gramodesek, 1400 audiokazet, 11 000 CD, 20 titulů časopisů a 39 CD-ROM pro prezenční využití.

Velký zájem uživatelů o fondy a služby vyvolal nutnost rozdělit hudební knihovnu do dvou úseků. Obligátní členění hudby na populární a vážnou bylo přijato jako nejschůdnější řešení a v organizaci hudebního provozu se osvědčilo. Vyústilo ve vybudování zvláštního úseku s fondem vážné a jazzové hudby, který fungoval velice perspektivně nejprve v rámci hudební knihovny na Koblížné ulici a po osamostatnění projevil svoji životnost i jako zcela oddělené pracoviště v Kleinově paláci. V centru Brna tak zůstala, po zahájené rekonstrukci budovy ústřední knihovny, alespoň část služeb hudebního oddělení, které má svoji druhou větev - úsek populární hudby - dočasně umístěnu mimo střed města.

O přestěhování hudebního oddělení do Kleinova paláce se snažilo vedení Knihovny Jiřího Mahena v Brně již několik let. Jeho návrh, využít 2. patro této historické památky pro knihovnické a kulturně-výchovné služby, zvítězil nad ostatními předkládanými projekty.

Po přestěhování fondu, jehož příprava byla zahájena již koncem roku 1998, byl úsek vážné hudby v Kleinově paláci otevřen pro veřejnost 7. dubna 1999. Po prvních zkušenostech získaných z fungování tohoto nového provozu je již možné říci, že se podařilo sladit obsahové zaměření pracoviště s komorním prostředím dříve obytného domu, který po celkové opravě patří k brněnským stavebním klenotům.

Architektonická památka chátala na nejznámějším brněnském náměstí od roku 1946, kdy ji převzala národní správa. V roce 1997, po zdařilé dvouleté rekonstrukci financované francouzskou bankou Credit Lyonnais, má opět reprezentativní vzhled tak, jak to bylo prvními majiteli zamýšleno. Toto původně rodinné sídlo postavili stavební podnikatelé a průmyslníci, bratři Kleinové, záměrně na lukrativním místě, protože správně vycházeli z předpokladu, že takové umístění zvýší prestiž jejich firmy i rodiny. Projekt stavby vypracoval vídeňský architekt Lud-

wig Förster a vlastní přínos bratří Kleinů spočíval v požadavku využít při stavbě, která se uskutečnila v letech 1847-1848, vlastních produktů - železa, litiny a mramoru. Tak byly navrženy železné arkýře nápadně vystupující z průčelí domu, které patří k nejzajímavějším prvkům v exteriéru i interiéru stavby. Ve všech třech reprezentativních místnostech ve 2. patře, kde hudební knihovna sídlí, poskytují návštěvníkům překrásný výhled na celé náměstí Svobody. V interiéru byl použit pouze ušlechtilý materiál, mahagon na dveřích a okenních rámech, kování z pozlaceného bronzu a co nejvíce upoutá, jsou vysoce efektní nástropní malby ve stylu klasického umění. Návštěvníci hudební knihovny mají možnost přicházet buď po honosném a bohatě zdobeném schodišti, na kterém jsou ve výklencích litinové odlitky podobizen, anebo přijíždějí proskleným výtahem z nádvoří. Tím se rozšiřuje možnost využití fondů pro méně mobilní či handicapované uživatele. Podle posledních zjištění přichází denně průměrně 40-60 návštěvníků a ti se podle zájmu mohou pohybovat buď ve zvlášť oddělených prostorách pro absenční výpůjčky a informace, nebo využívají poslechové zázemí s knižním fondem. Denně je půjčeno průměrně 190 dokumentů, nejvíce jsou žádány CD pro prezenční poslech i absenční výpůjčky. Pro milovníky komponovaných hudebních pořadů je zařízena společenská místnost s tematicky bohatým programem Malého divadla hudby.

V knihovnickém provozu již zcela chybí klasické lístkové katalogy a jsou nahrazeny čtyřmi počítači vybavenými mechanikou k přehrávání CD-ROM a připojenými na internet, které informují o veškerém fondu úseku vážné hudby. Záměrným oddělením vstupní místnosti, kde jsou realizovány absenční výpůjčky, od poslechové místnosti se šesti místy umožňujícími reprodukci CD, audiokazet a gramodesek, je zajištěno klidové zázemí tohoto prostoru. Jeho studijní charakter je dán i umístěním hudebněteoretické literatury, která je k dispozici ve volném výběru. Naopak hudebniny nejsou volně přístupné a jsou na požádání vydávány z přílehlého skladu. Do knihovny si postupně našli cestu nejen studenti brněnských vysokých škol s uměleckým zaměřením, ale i lidé nejrůznějších profesí, kteří mají k hudbě i hudební literatuře hlubší vztah. Potěšitelné je, že většina z nich se stala pravidelnými, takřka denními návštěvníky knihovny.

V úseku vážné a jazzové hudby nejsou poskytovány pouze výpůjční a informační služby. Organizační schopnosti i vlastní znalosti pracovníků jsou využity také při přípravě komponovaných pořadů o hudbě, bohatě čerpajících především z fondů zvukových nosičů. Výběr námětů pro dopolední pořady určené různým typům škol, především gymnáziím, se řídí záměrem poskytnout ucelený přehled vývoje hudby a profilů typických skladatelů různých uměleckých slohů a období.

Zvláštní kapitolou kulturně společenské aktivity hudební knihovny jsou již druhou sezónu probíhající večery Malého divadla hudby, garantované prof. Milošem Štědrónem. Tyto pořady začaly být uváděny nejprve provizorně v čítárně KJM na Koblížné ulici a nyní již od dubna je pro jejich pořádání určen komorní společenský sál v domě

bratří Kleinů. Po tříměsíční přestávce vyplněné stěhováním knihovny a přípravou interiéru znovu zaznívají v pravidelných cyklech reprodukce vybraných skladeb s průvodem mluveného slova předních brněnských skladatelů, muzikologů a hudebníků podle předem vypracované dramaturgie. Pravidelnými autory a moderátory cyklů jsou prof. Štědroň, prof. Pečman a houslista Jan Beránek, majitel unikátních jazzových nahrávek získaných při jeho častých zahraničních koncertních cestách. Prof. Štědroň, uznávaný znalec historické i současné hudby, fascinuje posluchače šíří svých muzikologických vědomostí a přehledem historie naší i světové. Na vysoké úrovni jsou i pořady prof. Pečmana, zabývajícího se detailně osobnostmi a dílem Ludwiga van Beethovena. Jazzové večery, připravované Janem Beránkem, tematicky zapadají do náplně činnosti úseku hudební knihovny. Novým typem nabízených pořadů jsou od dubna pravidelná vystupování studentů Ateliéru muzikálové tvorby Divadelní fakulty JAMU. Mladí začínající herci a zpěváci vystupují se stále obměňovanými variantami programů nejen v hudební knihovně, ale i v brněnském divadle Marta a v Astorii. Jejich veřejná vystupování vítá hlavně mladší publikum, kterým jsou malé divadelní a muzikálové formy blízké.

Závěrem bych chtěla konstatovat, že lví podíl na úspěšnosti činnosti úseku vážné a jazzové hudby má nadšení převážně mladého pracovního týmu, složeného z absolventky konzervatoře a pokročilých studentů hudební vědy. Jejich odborné znalosti a obliba klasických skladeb jim umožňují ideální komunikaci s uživateli při nabízení titulů i poskytování informací. Jejich bezprostřednost a srdečnost napomáhá k vytváření pohodové atmosféry odpovídající krásnému prostředí i poslání knihovnického pracoviště.

